

CONV 738/03

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

της : Γραμματείας

προς : τη Συνέλευση

Θέμα : Ο ρόλος των εθνικών κοινοβουλίων στο σχέδιο Συντάγματος

Η Γραμματεία θεωρεί ότι ενδέχεται να είναι χρήσιμο για τα μέλη της Συνέλευσης να σημειώσουν τις απαντήσεις τις οποίες, σε σχέσεις με τα εθνικά κοινοβούλια, φαίνεται ότι μπορεί τώρα να δώσει η Συνέλευση στα ερωτήματα της εντολής του Λάκεν.

Η δήλωση του Λάκεν για το μέλλον της Ένωσης έθεσε μια σειρά ερωτήματα όσον αφορά το ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων στο κεφάλαιο σχετικά με τη δημοκρατία, τη διαφάνεια και την αποτελεσματικότητα. Τα ερωτήματα αυτά έχουν ως εξής :

- κατά πόσον τα εθνικά κοινοβούλια πρέπει να αντιπροσωπεύονται σε ένα νέο όργανο, παράλληλα με το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,
- κατά πόσον πρέπει να διαδραματίζουν ρόλο σε τομείς της ευρωπαϊκής δράσης στους οποίους το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν έχει αρμοδιότητα, και,
- κατά πόσον πρέπει να εστιαστούν στην κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών, για παράδειγμα μέσω προκαταρκτικού ελέγχου της συμμόρφωσης προς την αρχή της επικουρικότητας.

Η Συνέλευση έχει σαφώς διατυπώσει την άποψη ότι δεν πρέπει να συσταθεί ένα τέτοιο πρόσθετο όργανο. Υπάρχει, ωστόσο, ισχυρή αναγνώριση του ειδικού ρόλου των εθνικών κοινοβουλίων όσον αφορά τη δημοκρατική νομιμότητα της Ένωσης και την ανάγκη να διασφαλιστεί η στενή συμμετοχή τους στις υποθέσεις της Ένωσης, καθώς και να δοθεί η δυνατότητα για αποτελεσματική διακοινοβουλευτική συνεργασία, συμπεριλαμβανομένης μιας καλώς λειτουργούσας αλληλεπίδρασης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Υπάρχει ισχυρή υποστήριξη των μέτρων που διασφαλίζουν ότι τα εθνικά κοινοβούλια μπορούν αποτελεσματικά να εκπληρώνουν το πρωταρχικό τους καθήκον να ελέγχουν τη δράση των κυβερνήσεων σε ευρωπαϊκές υποθέσεις και να τους ζητούν να λογοδοτούν σε αυτά υπό την επιφύλαξη του τρόπου με τον οποίο οργανώνεται η κοινοβουλευτική εξέταση στα κράτη μέλη. Τα μέτρα που προτείνει η Συνέλευση (βάσει των μέτρων που προτείνει η Ομάδα εργασίας για τα εθνικά κοινοβούλια) αποσκοπούν στη διασφάλιση της ταχείας και άμεσης διαβίβασης τόσο νομοθετικών προτάσεων, όσο και συμβουλευτικών εγγράφων σε εθνικά κοινοβούλια, αντί να αφήνεται αυτό στη διακριτική ευχέρεια των εθνικών κυβερνήσεων. Οι αλλαγές αυτές είναι μεγάλης σημασίας δεδομένου ότι διασφαλίζουν ότι κάθε εθνικό κοινοβούλιο, και, στην περίπτωση κοινοβουλίου αποτελούμενου από δύο σώματα αντιπροσώπων, κάθε σώμα αντιπροσώπων θα έχουν πρόσβαση σε σχετικά κείμενα συγχρόνως με τις κυβερνήσεις τους και ότι θα έχουν τις ίδιες δυνατότητες να παρεμβαίνουν το νωρίτερο δυνατό στη διαδικασία.

Όσον αφορά το θέμα της δήλωσης του Λάκεν σχετικά με το ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων σε τομείς εκτός του πεδίου εφαρμογής της δράσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, υπήρξε από την αρχή η αίσθηση στη Συνέλευση ότι οι ρόλοι δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως εναλλακτικοί, αλλά μάλλον ως συμπληρωματικοί. Πρέπει να σημειωθεί ότι στον τομέα της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης, έχει υπογραμμιστεί η σημασία του ρόλου των εθνικών κοινοβουλίων και έχει ληφθεί υπόψη κατά τη σύνταξη των νέων άρθρων.

Η Συνέλευση έχει, εξάλλου, δώσει πολύ σαφή καταφατική απάντηση στο τρίτο ερώτημα, και υπάρχει συναίνεση στο να δοθεί άμεσος ρόλος στα εθνικά κοινοβούλια προκειμένου να ελέγχουν τη συμμόρφωση με την αρχή της επικουρικότητας μέσω ενός μηχανισμού έγκαιρης προειδοποίησης, μια σημαντική καινοτομία η οποία αυξάνει την άμεση συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων.

Επισκόπηση των μέτρων που προτείνονται στο σχέδιο Συντάγματος περιλαμβάνεται στο Παράρτημα.¹

---

¹ Το έγγραφο αυτό δεν εξετάζει το θέμα της εξωτερικής δράσης, δεδομένου ότι δεν έχει πραγματοποιηθεί ακόμη η συζήτηση στα πλαίσια της συνέλευσης για τα σχέδια κειμένων του Προεδρείου. Επιπλέον, μπορεί να απαιτηθούν ορισμένες προσαρμογές του πίνακα βάσει των αποτελεσμάτων της συζήτησης περί των θεσμών.

Επισκόπηση του ρόλου των εθνικών κοινοβουλίων στο σχέδιο Συντάγματος σύμφωνα με την πρόοδο των εργασιών μέχρι σήμερα

	Προτεινόμενα μέτρα	Αλλαγές σε σύγκριση με την τρέχουσα κατάσταση
Ρόλος στη νομοθετική διαδικασία	<ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Νέο Πρωτόκολλο σχετικά με το ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων</u>: Απευθείας διαβίβαση όλων των νομοθετικών προτάσεων από την Επιτροπή προς τα εθνικά κοινοβούλια συγχρόνως με τη διαβίβαση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Απευθείας διαβίβαση από το Συμβούλιο προς τα εθνικά κοινοβούλια, των νομοθετικών πρωτοβουλιών που προβλέπονται στο άρθρο 8, τμήμα II, στον τίτλο σχετικά με το χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. 2. <u>Νέο Πρωτόκολλο σχετικά με το ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων</u>: Η περίοδος έξι εβδομάδων μεταξύ της χρονικής στιγμής όπου ένα κείμενο καθίσταται διαθέσιμο στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο και της χρονικής στιγμής όπου τίθεται στην ημερήσια διάταξη προς έγκριση (ή προς καθορισμό θέσης) εφαρμόζεται σε όλες τις νομοθετικές προτάσεις. 3. <u>Νέο Πρωτόκολλο για την Επικουρικότητα /Αναλογικότητα</u>: Μηχανισμός έγκαιρης προειδοποίησης, μέσω του οποίου τα εθνικά κοινοβούλια μπορούν εντός έξι εβδομάδων από τη διαβίβαση να υποβάλουν αιτιολογημένη γνώμη απευθείας προς τους Προέδρους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής, εάν εκτιμούν ότι η πρόταση δεν συμβαδίζει με την αρχή της επικουρικότητας. Εάν το ένα τρίτο των εθνικών κοινοβουλίων θέσει ζήτημα, η Επιτροπή 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Νέα απευθείας διαβίβαση <u>όλων</u> των νομοθετικών προτάσεων, <u>συγχρόνως</u> στο ΕΚ και το Συμβούλιο, εν αντιθέσει προς το κείμενο του <u>Πρωτοκόλλου του Άμστερνταμ για τα εθνικά κοινοβούλια</u>: Οι προτάσεις της Επιτροπής για νομοθεσία, <u>όπως ορίζονται από το Συμβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 207, παράγραφος 3 της ΣΕΚ διαβιβάζονται εγκαίρως</u> ώστε η κυβέρνηση εκάστου κράτους μέλους να είναι σε θέση να διασφαλίσει ότι το εθνικό της κοινοβούλιο τις <u>παρέλαβε δεόντως</u>. Η απευθείας διαβίβαση των νομοθετικών πρωτοβουλιών και στον τομέα της ΔΕΥ, όπως αναφέρεται στο άρθρο 8 της ΔΕΥ στο Μέρος II, είναι επίσης νέα. 2. Αλλαγή σε σχέση με το <u>Πρωτόκολλο του Άμστερνταμ</u> σύμφωνα με την απόφαση να καταργηθούν οι πυλώνες (δεν υπάρχει πλέον ειδική αναφορά στα μέτρα δυνάμει του Τίτλου VI της ΣΕΕ) 3. Ο μηχανισμός επικουρικότητας συνιστά <u>καινοτομία</u> η οποία προβλέπει στενότερη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων μέσω των νέων δυνατοτήτων για απευθείας συμβολή στη νομοθετική διαδικασία. 4. Αυτή η νέα άμεση πρόσβαση <u>σ' αυτά τα μέσα προγραμματισμού</u> πρέπει να δίδει τη δυνατότητα στα εθνικά κοινοβούλια να έχουν εγκαίρως

	<p>οφείλει να επανεξετάσει την πρότασή της. Προβλέπεται χαμηλότερο κατώτατο όριο στον τομέα της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης (25%). Τα κράτη μέλη μπορούν να ασκήσουν προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου για λόγους παραβίασης, εφόσον χρειάζεται, κατόπιν αιτήσεως των εθνικών κοινοβουλίων.</p> <p>4. <u>Νέο Πρωτόκολλο για το ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων</u>: Απευθείας διαβίβαση του ετήσιου νομοθετικού προγράμματος και άλλων μέσων νομοθετικού ή στρατηγικού προγραμματισμού.</p> <p>5. <u>Άρθρα 25 του Μέρους Ι, 36 του Μέρους Ι και 43 των θεσμικών διατάξεων του Μέρους ΙΙ (ΙΙΙ)</u>: Δημόσιες συνεδριάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όταν συζητούν νομοθετικές προτάσεις και δημοσίευση των σχετικών εγγράφων (αποτελέσματα, πρακτικά κλπ.).</p> <p>6. <u>Νέο Πρωτόκολλο για την Επικουρικότητα / την Αναλογικότητα</u>: Η Επιτροπή κάθε χρόνο υποβάλλει έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια για την εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας.</p>	<p>πληροφόρηση για τις προγραμματιζόμενες νομοθετικές προτάσεις, καθώς και για το συνολικό στρατηγικό προγραμματισμό και να σχεδιάζουν, συνεπώς, τις εργασίες και τις παρεμβάσεις τους αναλόγως (πιθανόν επίσης την ανταλλαγή απόψεων με άλλα εθνικά κοινοβούλια και το ΕΚ για το θέμα αυτό).</p> <p>5. Μολονότι οι διατάξεις για τις δημόσιες συνόδους του Συμβουλίου είναι γενικής φύσεως και δεν αφορούν τα εθνικά κοινοβούλια αυτά καθεαυτά, η αλλαγή αυτή θα συμβάλει επίσης στο να τηρούνται τα εθνικά κοινοβούλια ταχύτερα και αμεσότερα ενήμερα σχετικά με τις εργασίες της Ένωσης και συνεπώς να μπορούν καλύτερα να παρακολουθούν τη δράση της κυβέρνησής τους στο Συμβούλιο.</p> <p>6. Η προσθήκη των εθνικών κοινοβουλίων στη διάταξη αυτή του Πρωτοκόλλου είναι νέα.</p>
Πρόσβαση στην πληροφόρηση (εκτός από τις νομοθετικές προτάσεις και τα σχετικά έγγραφα)	<p>1. <u>Νέο Πρωτόκολλο σχετικά με το ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων</u>: Απευθείας διαβίβαση από την Επιτροπή όλων των συμβουλευτικών της εγγράφων (καθώς και το ετήσιο νομοθετικό πρόγραμμα και άλλα μέσα νομοθετικού ή στρατηγικού προγραμματισμού) προς τα εθνικά κοινοβούλια.</p> <p>2. <u>Νέο Πρωτόκολλο σχετικά με το ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων</u>: Απευθείας διαβίβαση ημερησίων διατάξεων και αποτελεσμάτων συνόδων του Συμβουλίου,</p>	<p>1. Η απευθείας διαβίβαση συμβουλευτικών εγγράφων από την Επιτροπή συνιστά αποσαφήνιση σε σύγκριση με το Πρωτόκολλο του Άμστερνταμ, σύμφωνα με το οποίο τα έγγραφα αυτά «<i>διαβιβάζονται εγκαίρως</i>». Το ετήσιο νομοθετικό πρόγραμμα και άλλα μέσα προγραμματισμού συνιστούν νέα προσθήκη.</p> <p>2. Η μνεία των εγγράφων αυτών, καθώς και η απευθείας διαβίβασή τους στα εθνικά κοινοβούλια συνιστούν</p>

	<p>συμπεριλαμβανομένων των πρακτικών των δημοσίων συνόδων του, προς τα εθνικά κοινοβούλια.</p> <p>3. <u>Νέο Πρωτόκολλο σχετικά με το ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων</u>: Απευθείας διαβίβαση της ετήσιας έκθεσης του Ελεγκτικού Συνεδρίου προς τα εθνικά κοινοβούλια.</p>	<p>νέα στοιχεία του Πρωτοκόλλου.</p> <p>3. Η μνεία της έκθεσης καθώς και η άμεση διαβίβασή της στα εθνικά κοινοβούλια αποτελούν νέα στοιχεία του πρωτοκόλλου.</p>
Ο χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης	<p>Τα άρθρα του χώρου της <u>ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης</u> προβλέπουν ένα ρόλο για τα εθνικά κοινοβούλια σε διάφορους τομείς:</p> <p>1. <u>Άρθρο 31 του Μέρους I</u> : ορίζει ότι τα εθνικά κοινοβούλια μπορούν να συμμετέχουν στους μηχανισμούς αξιολόγησης που προβλέπονται στο άρθρο 4 των άρθρων της ΔΕΥ στο Μέρος II.</p> <p>2. <u>Άρθρο 3 της ΔΕΥ στο Μέρος II</u>, ρόλος των εθνικών κοινοβουλίων : ορίζει ότι τα εθνικά κοινοβούλια μπορούν να συμμετέχουν στους μηχανισμούς αξιολόγησης που αναφέρονται στο άρθρο 4 του Συντάγματος, καθώς και στον πολιτικό έλεγχο των δραστηριοτήτων της Ευρώπης, σύμφωνα με το άρθρο 22 του Συντάγματος.</p> <p>3. <u>Άρθρο 4 της ΔΕΥ στο Μέρος II</u> : αναφέρεται στους μηχανισμούς αξιολόγησης και ορίζει ότι τα εθνικά κοινοβούλια (όπως και το ΕΚ) τηρούνται ενήμερα για την αξιολόγηση και τα αποτελέσματά της.</p> <p>4. <u>Άρθρα 16 και 17 της ΔΕΥ στο Μέρος II</u> : προβλέπεται θέσπιση μόνων-πλαισίων και όχι νόμων, στους τομείς της ποινικής δικονομίας και του ουσιαστικού ποινικού δικαίου, πράγμα που σημαίνει ότι τα εθνικά</p>	<p>Οι διατάξεις που αφορούν το ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων αποτελούν αναγνώριση του ιδιαίτερου ρόλου τους στον τομέα της ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, και αυτό άπτεται θεμελιωδών ελευθεριών οι οποίες αποτελούν τον πυρήνα της αρχής της επικουρικότητας.</p> <p>Σύμφωνα με το ισχύον σύστημα, τα εθνικά κοινοβούλια συμμετέχουν στη θέσπιση εφαρμοστέων κανόνων, ιδίως μέσω της εθνικής επικύρωσης συμβάσεων. Δεδομένου ότι το νομικό αυτό μέσο δεν θα εμφανίζεται πλέον στο Σύνταγμα, η Ομάδα εργασίας που ασχολήθηκε με αυτόν τον τομέα έκρινε ότι τα εθνικά κοινοβούλια θα πρέπει να συνεχίσουν να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο. Τα διάφορα προτεινόμενα μέτρα καθιστούν δυνατή τη συνεκτίμηση του ιδιαίτερου αυτού χαρακτηριστικού του τομέα ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.</p> <p>Η συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων στους μηχανισμούς αξιολόγησης καθώς και η νέα μορφή σύνδεσης, μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην εποπτεία των δραστηριοτήτων της Ευρώπης αποτελούν καινοτομίες.</p> <p>Ας σημειωθεί περαιτέρω ότι υπάρχει κατώτερο όριο</p>

	<p>κοινοβούλια ασκούν κάποιον έλεγχο ως προς τη μεταφορά.</p> <p>5. <u>Άρθρο 19 της ΔΕΥ στο Μέρος II</u>, Eurojust : Ο νόμος που αναφέρεται ορίζει επίσης τον τρόπο με τον οποίο τα εθνικά κοινοβούλια θα συμμετέχουν στον έλεγχο των δραστηριοτήτων της Eurojust.</p> <p><u>Άρθρο 22 της ΔΕΥ στο Μέρος II</u>, Ευρωπόλ : Ο νόμος που αναφέρεται ορίζει επίσης τον τρόπο με τον οποίο τα εθνικά κοινοβούλια θα συμμετέχουν στον έλεγχο των δραστηριοτήτων της Ευρωπόλ.</p>	(25%) στο μηχανισμό έγκαιρης προειδοποίησης στο πλαίσιο της επικουρικότητας, στην περίπτωση προτάσεων στον τομέα της ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης
Διεύρυνση της Ένωσης	<u>Άρθρο 44 στο Μέρος I</u> , διαδικασία προσχώρησης στην Ένωση : Τα εθνικά κοινοβούλια ενημερώνονται αμέσως για κάθε αίτηση προσχώρησης.	Νέο
Διακοινοβουλευτική συνεργασία	<p>1. <u>Νέο Πρωτόκολλο σχετικά με το ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων</u>: προστέθηκε παράγραφος, σύμφωνα με την οποία το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια καθορίζουν από κοινού τον τρόπο οργάνωσης και προώθησης αποτελεσματικής και τακτικής διακοινοβουλευτικής συνεργασίας.</p> <p>2. <u>Νέο Πρωτόκολλο για το ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων</u>: διατάξεις για το ρόλο της COSAC (Διάσκεψη των επιτροπών ευρωπαϊκών υποθέσεων).</p>	<p>1. Αυτή η νέα παράγραφος απηχεί την άποψη της Ομάδας εργασίας για τα εθνικά κοινοβούλια σχετικά με τη σημασία της εύρυθμης λειτουργίας και των τακτικών διακοινοβουλευτικών επαφών και ανταλλαγών.</p> <p>2. Οι διατάξεις σχετικά με το ρόλο της COSAC ενημερώνονται σε σύγκριση με το πρωτόκολλο του Άμστερνταμ. Τώρα προβλέπονται για την COSAC άλλοι βασικοί ρόλοι, όπως η προώθηση της ανταλλαγής πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών (της οποίας η σημασία υπογραμμίζεται από την ομάδα εργασίας) και η δυνατότητα οργάνωσης διακοινοβουλευτικών διασκέψεων επί συγκεκριμένων θεμάτων (μεταξύ άλλων, θεμάτων σχετικών με την ΚΕΠΠΑ και την ΕΠΑΑ.</p>